

Sectorstudie maatschappelijke noden

Impact van de strategische trends in industriële en maatschappelijke noden, herbruikbare energie en e-commerce op kansengroepen in het algemeen en de sociale economie in het bijzonder

Departement WSE, Afdeling Sociale Economie en Werkbaar Werk
November 2018

Samenvatting Sectorstudie maatschappelijke noden

Departement WSE – Afdeling Sociale Economie en Werkbaar Werk

Impact van de strategische trends in industriële en maatschappelijke noden, herbruikbare energie en e-commerce op kansengroepen in het algemeen en de sociale economie in het bijzonder

Situering van maatschappelijke noden

Zorgeconomie en groensector zijn belangrijke maatschappelijke sectoren in verandering

Zorgeconomie

10,6%

Gezondheidsuitgaven zijn 10,6% van BBP

27%

Van Vlaamse begroting gaat naar Welzijn, Volksgezondheid en gezin

14,7%

Social profit is 14,7% van de totale werkgelegenheid in Vlaanderen

Groensector

Verdeeld over 3 departementen: Landbouw en visserij, Omgeving, Mobiliteit & openbare werken

Producenten: dalende trend

Dienstverleners: stijgende trend

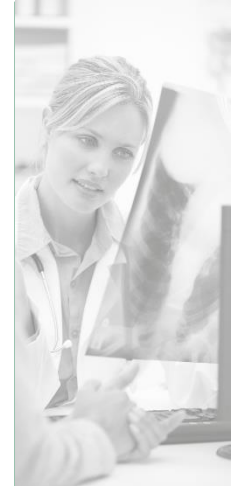
50 maatwerkbedrijven

We identificeerden vier trends in de zorgsector

1. Stijgende levensverwachting kantelt "zorg" naar "gezondheid"

- Levensverwachting Vlamingen gaat in stijgende lijn
- Ouder worden brengt nieuwe en andere zorgnoden met zich mee
- Verschuiving van curatieve gezondheid naar preventieve gezondheid
- Verschuiving van hospitalisatie zorg naar thuis zorg of varianten

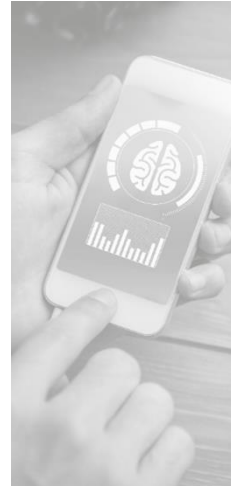
2. patiënten worden klanten

- Digitalisering laat patiënten toe om veel meer zelf te weten, zelf te monitoren en zelf te doen
- Zorgactor wordt meer een gezondheidscoach

3. zorgeconomie is een knelpunten economie

- dubbele vergrijzing legt druk op de zorgsector
- Nood aan (veel) meer instroom
- Organisatorische moeilijkheden om zelfde zorgkwaliteit aan te houden
- Ontwikkeling van morele stress en potentiële burn-out in deze jobs met een roeping
- Nood aan multi-dimensionele en multifactoriële aanpak oplossingen

4. zorgeconomie is op zichzelf continu in verandering

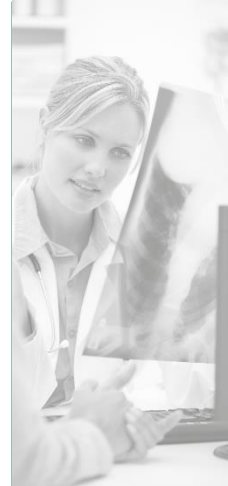
- Grotere zorgnetwerken
- Enorme markt aan privé-spelers met nieuwe producten en diensten
- Hervormingen in financiering

We identificeerden twee trends in de groeneconomie

5. ecologie en duurzaam zijn het nieuwe normaal

- consumenten eten/leven bewuster
- Heropwaardering kleinschaligheid
- Ecologie als vereiste voor de publieke sector

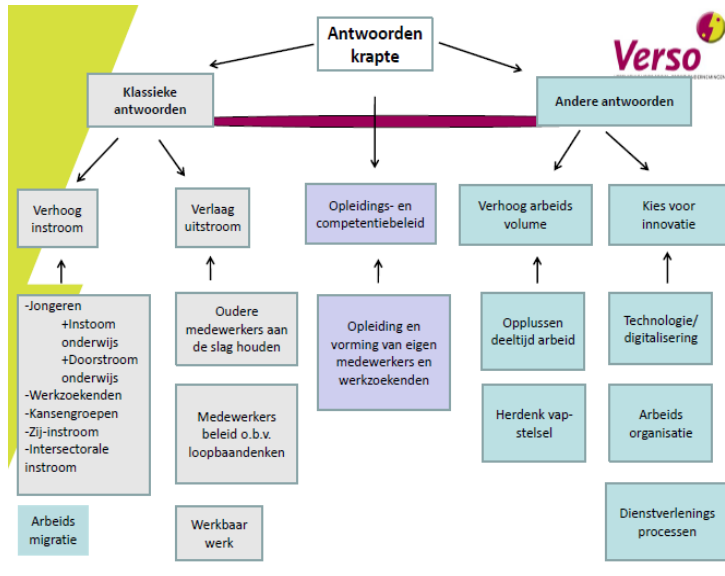

5. Minder producenten en meer dienstverleners

- Producenten hebben het eerder moeilijk om economisch te overleven
- Veel kleine spelers in de tuinaanleg en het groenonderhoud wat een (negatieve) impact heeft op de prijssetting van de dienstverlening en de overlevingskansen van individuele initiatieven

Impact van trends in maatschappelijke noden op duurzame tewerkstelling

ZORGSECTOR

GROENSECTOR

Groeiende sector
≠
gelijke groei in tewerkstelling

-
- 46000 jobs in de zorgeconomie de komende tien jaar
- Weinig referenties van duurzame tewerkstelling van kansengroepen in de zorgeconomie
  - IN.Z + CM
  - Vzw Elmer
  - Proeftuinen zorg (Deloitte/TwInsight)

- Een groeiende groensector staat niet garant voor een gelijkaardige groei in tewerkstelling
- Duurzame tewerkstelling van kansengroepen in de groensector

Impact van trends in maatschappelijke noden op duurzame tewerkstelling

De impact van de trends in maatschappelijke noden op duurzame tewerkstelling is **hoog als het gaat over de huidige tewerkstelling in maatschappelijke** voor kansengroepen en sociale economie in het bijzonder. Dit omdat de huidige tewerkstelling in deze sector hoog is, én trends in industriële noden grote impact hebben op huidige activiteiten in sociale economie voor groenzorg, en opportuniteiten bieden in de zorgsector.

Anderzijds bieden industriële ontwikkelingen **enkele opportuniteiten** voor duurzame tewerkstelling maar moet rekening worden gehouden met veel **bedreigingen**.

Bedreigingen in Maatschappelijke noden

Zorg: Kostenplaatje en regelgeving

Zorgeconomie is een sector die op zichzelf verder zal moeten evolueren naar een kostenbewuste organisatie. Bovendien is heel veel in wetten/kaders/decreten gereguleerd (wat op zich goed is), maar tegelijk ook deuren sluit voor nieuwe mogelijkheden.

Zorg: Diplomagerichtheid

Medewerkers uit de kansengroepen hebben vaak geen diploma, wat een vereiste is voor vele functies in de zorgsector. Het zou echter ook mogelijk moeten zijn om een alternatief traject uit te bouwen (cfr. supra) waarbij een kwalificatie wordt opgebouwd doorheen de actuele tewerkstelling.

Zorg: Begeleidingsnood

Medewerkers uit de kansengroepen hebben per definitie een begeleidingsnood, maar deze heeft daarom niet noodzakelijk een permanent karakter.

Groen: fysieke belasting & tempo

De noodzaak van een goede fysieke conditie en een langdurige inzet op een kort tijdsbestek reduceert het aantal potentiële medewerkers uit de kansengroepen die we in deze sector kunnen tewerkstellen.

Groen: lopende klacht BFG/ABSU

In 2014 legden de BFG samen met de ABSU een officiële klacht neer bij de Europese Commissie

Inschatting van opportuniteiten

Opportuniteiten worden inhoudelijk toegelicht op de volgende slide

We schatten opportuniteiten in als **hoog potentieel** wanneer

- Er een **grote tewerkstellingsvraag** is vanuit de markt en
- Er **weinig investeringen** nodig zijn vanuit SEC en
- Er een **hoge fit is tussen de activiteiten en de competenties** van doelgroepmedewerkers
- Er een sterke **lokale verbondenheid** is

We schatten opportuniteiten in als **laag potentieel** wanneer

- Er een **lage tewerkstellingsvraag of saturatie** is vanuit de markt en/of
- Er **hoge investeringen** nodig zijn vanuit SEC en/of
- Er een **lage fit is tussen de activiteiten en de competenties** van doelgroepmedewerkers
- Er geen **lokale verbondenheid** is

We schatten opportuniteiten in als **gemiddeld potentieel** wanneer er een mix is van criteria uit hoog en laag potentieel

We identificeerden enkele opportuniteiten voor duurzame tewerkstelling in maatschappelijke noden (zorgeconomie)

	opportuniteit	Omschrijving	Activiteiten (best practice)	Potentieel
1	Sociale injecties versus eenzaamheid	Eenzaamheid is een belangrijke problematiek bij een steeds grotere groep ouderen. Medewerkers uit doelgroep kunnen perfect een aantal activiteiten uitvoeren die hieraan tegemoet komen.	Gezelschap houden, wandeling maken, begeleiden bij verplaatsingen, krant voorlezen, boterham smeren, brievenbus legen ... (expertise In-Z)	Medium
2	Activiteiten in digitale toepassingen	In onderbouw van artificiële intelligentie en big data is onder meer heel wat repetitief voorbereidend werk noodzakelijk. In de sector van de zorgeconomie staat digitale evolutie nog maar in de kinderschoenen.	Sommige medewerkers uit de doelgroep met specifieke kenmerken (bvb. ASP) zijn uitermate geschikt voor intellectueel repetitief werk (expertise Passwerk)	Medium
3	Doorgroei-trajecten in de zorg	Logistieke functies of functies van polyvalent medewerker zijn op competentie-niveau voor medewerkers doelgroep zeker haalbaar. Vanuit EVC-oogpunt kunnen doorgroei-trajecten naar zorg opgezet worden.	Participatie van kansengroepen in zorgeconomie is traject op lange termijn, met verschillende tussenstappen (case vzw Elmer)	Hoog
4	multi-enclaves in WZC	In WZC heb je veel verschillende functies/taken met soms weinig functiehouders (klusjes, wasserij, logistiek, ...), die samen genomen economisch gezien wel voldoen aan enclave-norm.	Diverse taken en flexibiliteit in competentie-opbouw en uitvoering.	Hoog
5	Doorstroom enclaves in ziekenhuizen	In ziekenhuizen zijn er in het logistieke domein activiteiten met veel functiehouders tegelijkertijd. Dit is een ideale basis voor een doorstroom-enclave.	Meewerken in grootkeukens, cafetaria, poetsen, logistiek (koffie, maaltijden, intern transport ...)	Hoog